

Výskumná štúdia NBS

04/2026

Zelená transformácia a makroekonomické očakávania domácností

Tjantana Barro, Michal Marenčák, Giang Nghiem

Publikácia neprešla jazykovou úpravou.

Bez predchádzajúceho súhlasu autorov je povolené reprodukovat' len krátke úryvky, najviac dva odseky, s uvedením zdroja.

Názory a výsledky uvedené v tejto práci sú názormi autorov a nepredstavujú oficiálne stanovisko Národnej banky Slovenska.

Vydavateľ

© Národná banka Slovenska 2026

research@nbs.sk

Kontakt

Národná banka Slovenska

Imricha Karvaša 1

813 25 Bratislava

Elektronická verzia

<https://nbs.sk/publikacie/vyskumne-a-prilezitostne-studie-wp-op/>

ISSN 2585-9269 (elektronická verzia)

Netechnické zhrnutie

Táto práca skúma, ako ľudia reagujú na „príbehy“ o klimatických opatreniach. Konkrétne zisťuje, či sa ich očakávania inflácie a hospodárskeho rastu líšia podľa toho, akým spôsobom sú vysvetlené ekonomické dôsledky týchto opatrení. Motiváciou je, že opatrenia na podporu tzv. zelenej transformácie sú veľmi zreteľné a silno vnímané, no domácnosti ich môžu vnímať buď ako negatívny ponukový šok, ktorý zvyšuje náklady, infláciu a znižuje rast, alebo ako negatívny dopytový tlmič, ktorý znižuje výdavky a rast, a tým aj infláciu. Keďže tieto presvedčenia môžu ovplyvňovať ekonomické rozhodnutia a to, ako efektívne funguje menová politika, je dôležité porozumieť tomu, ako rozdielne interpretácie („príbehy“) formujú očakávania.

Na zodpovedanie tejto otázky autori realizujú experiment v rámci reprezentatívneho online prieskumu nemeckých domácností. Všetci respondenti si najprv prečítajú krátky, neutrálny opis cieľov Nemecka v oblasti zmierňovania klimatických zmien a príklady opatrení. Následne sú náhodne zaradení buď do kontrolnej skupiny bez ďalších informácií, alebo dostanú jeden z dvoch krátkych doplnkových textov, ktoré rámujú zelenú transformáciu buď cez dopytový kanál, alebo cez ponukový kanál. Potom respondenti uvádzajú svoje strednodobé očakávania inflácie a hospodárskeho rastu a odpovedajú aj na otázky o dôvere v schopnosť ECB udržať cenovú stabilitu počas zelenej transformácie.

Hlavným zistením je, že informácie o zelenej transformácii majú tendenciu meniť očakávania „staglačným“ spôsobom: ľudia očakávajú slabší rast a vyššiu infláciu a vyjadrujú nižšiu dôveru v ECB. Ponukový príbeh tento vzorec posilňuje, keďže zreteľnejšie zvyšuje inflačné očakávania a znižuje očakávaný rast. Dopytový príbeh taktiež znižuje očakávania rastu, no nevedie k nižším inflačným očakávaniam, ktoré by sme očakávali. Namiesto toho zostávajú inflačné očakávania nezmenené alebo dokonca rastú. To naznačuje, že mnohé domácnosti majú sklon vnímať zelenú transformáciu ako staglačnú aj vtedy, keď je prezentovaná dopytovo orientovaným vysvetlením.

Ponaučenie. V širšom zmysle výsledky ukazujú, že rámcový „príbeh“ môže byť dôležitý aj pri iných veľkých štrukturálnych politikách, ako je digitalizácia a zavádzanie umelej inteligencie, kde tú istú zmenu možno interpretovať cez konkurenčné „nákladovo-inflačné“ verzus „dopytové“ príbehy, ktoré formujú makroekonomické očakávania.